

Kacsasági Óvoda
HELYI ÓVODAI PROGRAMJA
Szolnok
2010

A helyi nevelési programot benyújtó intézmény:

Szolnok Városi Óvodák
Egységes Pedagógiai Szakszolgálat és
Pedagógiai-szakmai szolgáltató Intézmény
Kacsa úti tagóvodája

5000 Szolnok, Kacsa út 2

Telefon: 06/20 277 3993

e-mail: kacsa@szolnokiovodak.hu

Tartalomjegyzék

1.	Helyzetelemzés	4
2.	Tagóvodánk érték, és célrendszere	5
2.1	Alapelveink	6
2.2	Nevelési cél	7
2.3	Küldetésnyilatkozat, jövőkép	7
	Mi óvodánk gyermekkép, óvodakép	8
3.	Az óvodai nevelés óvodánk személyi, tárgyi feltételei (alapvető és speciális személyi, tárgyi, szakmai attitűd)	9
4.	Egészséges életre nevelés	11
5.	Érzelmi nevelés, szocializáció	15
6.	Játék, játékba integrált tanulás	17
7.	Általános tevékenységi formák	
7.1	Mozgás	22
7.2	Külső világ tevékeny megismerése	27
7.3	Ének-zene	33
7.4	Mese-vers	36
7.5	Vizuális nevelés	39
7.6	Munka	42
8.	Együttműködési rendszerünk	44
9.	Eszközrendszer	47
10.	Felhasznált irodalom	49

**" Engem ne emeljen a magasba
senki,
Ha nem tud addig tartani,
Míg tényleg megnövök.
Guggoljon ide mellém,
Ha nem csak hallani
de érteni akar,
hogym közel legyen a
szívdobogásunk. "**

/ Birtalan Ferenc /

1. Helyzetelemzés

Óvodánk, a **Kacsai úti Óvoda**- a Szolnok Városi Óvodák tagóvodája, 3 csoporttal összesen 74 férőhellyel biztosítja a körzetben lakó gyermekek óvodai elhelyezését.

A SZVO értékrendjéhez igazodva, megtartjuk sajátos pedagógiai arculatunkat.

Programunk megvalósulását garantálja, hogy nevelőközösségünkben 6 fő felsőfokú képzéssel rendelkezik. Munkánkat 4 szakképzett dajka teljes munkaidőben, valamint 1 fő karbantartó segíti.

Óvodánk a város peremkerületében helyezkedik el. Az itt élő szülők nagy százaléka szak, illetve betanított munkás, sok a munkanélküli, szociálisan hátrányos helyzetű és az etnikai kisebbséghez tartozó család.

Szociális helyzetükből adódik, hogy sok a hátrányos helyzetű gyermekek száma óvodánkban. Arra törekszünk, hogy együtt a családdal védjük, gondozzuk, neveljük, fejlesszük a gyermekeket. A szülőket partnernek tekintjük a nevelésben, ismertetjük nevelési felfogásunkat, programunkat. Az ingerszegény környezetből érkező gyermekeknek változatos tevékenységet biztosítunk a tapasztalat és élményszerzésre. Kiemelten kezeljük a gyermekvédelmet. Az optimális létszámú csoportok biztosítják a **családi légkört**, lehetővé teszik, hogy minden gyermeket alaposan megismerjünk, és hogy pozitívan alakuljanak a gyermekek társas kapcsolatai.

Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek egészséges életmód iránti igényének kialakítására. Óvodánkban segítjük az átlagostól lényegesen vagy speciálisan eltérő fejlődésű, magatartású gyermekek nevelését. Különleges figyelemmel vesszük őket körül, elfogadjuk másságukat. A lemaradást mutató gyermekekkel logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus és pszichológus foglalkozik.

Óvodánkban szépen felújított, esztétikusan kialakított csoportszobák, öltözők, mosdók, tornaszoba várják a hozzánk érkező gyermekeket. A gyermekek mindennapi életéhez, játékához, mozgásához szükséges eszközök rendelkezésre állnak. Nagy hangsúlyt fektetünk az óvoda arculatához igazodó felszerelések beszerzésére, használatára.

Udvarunk mérete az adott létszámhoz ideális, a fás, pázsitos és betonozott területek jól biztosítják a gyermekek számára minden évszakban és időjárásban a szabad levegőn történő mozgás lehetőségét. Udvari játékaink biztosítják a gyermekek mozgásfejlődését, folyamatosan végezzük az udvar felújítását és eszköztárának bővítését.

Mindenkor figyelembe vesszük szűkebb, és tágabb környezetünk elvárásait.

Óvodánk helyi nevelési programja szakmai meggyőződésünk alapján készült.

2. Tagóvodánk érték és célrendszere

Tagóvodánk a körzetünkbe járó gyermekek óvodai nevelését biztosítja. Az óvodai alaptevékenységre vonatkozóan a SZVO-ban lefektetett azonos értékrenden alapuló, azonos nevelési hatások értékeit megtartva alakítottuk ki sajátos, óvodánkra vonatkozó érték és célrendszerünket.

Pedagógiai értékek	Célrendszer
1. Érzelmi nevelés, szocializáció	Érzelmileg kiegyensúlyozott, a másság iránt nyitott, együttérző, segítőkész gyermekek.
2. Játék és tevékenységben történő tanulásszervezés	Nyitott, vidám, kreatív, szabályok betartására képes, együttműködő, önérvényesítő gyermek.
3. Egészséges életmódra nevelés, mozgás	Az egészséges életmód szokásait elsajátító, az egészség értékeit óvó, mozgást szerető gyermekek.

2.1. Alapelveink

- A gyermekek mindenekfelett álló érdekeit figyelembe véve szervezzük, és valósítjuk meg óvodai nevelésünket, a gyermeki jogok, és alapvető szabadságuk tiszteletben tartásával, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Óvodánkban fontosnak tartjuk a családokkal a nyílt, őszinte és együttműködő kapcsolatot. Nevelőtestületünk a gyermek személyiségfejlesztésében partner a családdal, a családi nevelést kiegészítve, kölcsönös közreműködéssel valósítjuk meg.
- A mi nevelő testületünk fontosnak tartja, hogy a hozzánk járó gyermekek érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családias légkörben, élménygazdag környezetben nevelkedjenek.
- Valljuk, hogy az óvónő személyiségének fontos szerepe van a nevelésben, mivel a gyermekek számára a pedagógus modell értékű. Fontosnak tartjuk a közösségen belül a gyermek-felnőtt, felnőtt-felnőtt közötti pozitív kapcsolatot. Nyitottak vagyunk az innovációra, önképzésre, fontosnak tartjuk a folyamatos megújulást.
- Az érzelmi kötődést óvónő-gyermek között a gyermekek számára az állandó óvónői párokkal, és dajka nével biztosítjuk.
- Csoportjaink szervezésénél valljuk, hogy a vegyes csoport elősegíti a szocializációt, a biztonság állandóságát, és védettségét nyújtja a gyermekeknek. A beilleszkedést megkönnyíti, hogy a testvérpárok, barátok egy közösségbe kerülnek.
- A vegyes csoport lehetővé teszi számunkra, hogy az értelmileg, mozgásban, vagy szociálisan lassabban fejlődő gyermekeket differenciáltan, egyéni fejlődési ütemének megfelelően fejlesszük.
- A széles életkorú társas kapcsolat lehetősége olyan tapasztalatokat nyújt, amelyben megtanulják a közös együttélés szabályait, a feltétel nélküli elfogadást, nyitottság a más iránt, tolerancia., családiasság.
- Napi életritmusunk igazodik a gyermekek életkori, egyéni szükségleteihez, folyamatos, rugalmas, ezért megfelelő időt biztosít a különböző tevékenységekhez.
- Hangsúlyozzuk a játék szabadságát, amely a gyermek önként vállalt tevékenysége, ahol szabadon választ, mit, mivel, hogyan, hol, meddig és kivel.
- A játékba integrált tanulás során a gyermekek spontán és szervezeten szerzett tapasztalataik, ismereteik beépülnek, mélyülnek, együttműködési képességük, önértékelésük pozitív irányban fejlődik.

2.2. Nevelési célunk:

A 3-7 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, valamint eltérő fejlődési ütemének figyelembe vételével:

- az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés
- testi, szociális, értelmi és erkölcsi érettség kialakítása, nyelvi kifejezőkészség megalapozása
- alapozódjon meg az egészséges életmód, mozgás iránti igény
- a környezettudatos nevelés megalapozása

Feladatunk:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése
- A gyermekek egészségének védelme, a levegő, napfény edzőhatásának mindenkori kihasználása
- Mindennapos, változatos mozgás gyakorlása
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek a rendszerezése, célirányos bővítése - életkori sajátosságaira építve- változatos tevékenységek biztosítása. A spontán és szervezett tevékenységek közben kommunikációs aktivitás, a beszélőkedv biztosítása.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtés felnőtt- gyermek, gyermek- gyermek között a közösségi magatartás formálása érdekében

2.3 Küldetésnyilatkozat, jövőkép

Mi, a Kacska úti Óvoda nevelőtestülete, szeretetteljes, családi, nyugodt légkörben neveljük gyerekeinket.

Biztosítjuk a játék szabadságát és a változatos mozgáslehetőségeket.

Valljuk, hogy a gyermekek képességei a mozgás által sokoldalúan fejleszthetők, ezért programunkat a mozgásra és a játékra építjük.

Kiemelten kezeljük az egészséges életmód, mozgás iránti igény megalapozását, melyek szintén fontos szerepet töltenek be a harmonikus személyiségfejlesztés területén végzett munkánkban.

Gyermekképünk

KIEGYENSÚLYOZOTT

EGYEDI

ÉRDEKLŐDŐ

EGYÜTTMŰKÖDŐ

MOSOLYGÓS

Óvodaképünk

ÉRZELMI BIZTONSÁGOT NYÚJTÓ

CSALÁDIAS

NYITOTT

Pedagógusképünk

TOLERÁNS

KÖVETKEZETES

GYERMEKSZERETŐ

MODELLÉRTÉKŰ

SZAKMAILAG MEGÚJULÓ

3. Tárgyi – személyi erőforrásaink

Esztétikus, tiszta környezetet biztosítunk az óvodánkba járó gyermekek számára. Udvarunk teljes felújításra került, ma már játékeszközeink az EU szabványnak megfelelnek. Folyamatosan bővítjük udvari játékeszközeinket. Pályázati pénzekből, és szülői adományokból a csúszdák, hinták alatti területet folyamatosan látjuk el gumitéglákkal, amely a gyermekek biztonságát szolgálja.

Óvodánk helyiségei:

- 3 csoportszoba
- 3 mosdó
- 2 öltöző
- 1 tornaszoba
- 1 fejlesztő szoba

Kiszolgáló helyiségeink:

- 1 tálaló konyha
- 1 iroda / ami több funkciót lát el /
- 1 felnőtt WC-mosdó

A csoportszobák bútorai korszerűek, az egészséges életmód igényeinek megfelelnek.

A mindennapos játéktevékenység alapvető kellékei megfelelő választékban minden korosztály rendelkezésére állnak. A pedagógiai munkánkat segítő eszközöket folyamatosan bővítjük pályázati és alapítványi pénzekből..

Óvodánk rendelkezik tornaszobával, ahol a gyermekek speciális mozgásfejlesztésére is lehetőség nyílik. (óvodapedagógusok, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus)

Fejlesztő szobánk nagyméretű tükörrel, és megfelelő fejlesztő játékokkal van ellátva, melyek segítik a fejlesztő csoport pedagógiai munkáját.

Tagóvodánk rendelkezik számítógéppel, valamint internetes hozzáféréssel, amely kapcsolatrendszerünkben, partnereinkkel való kapcsolattartásban, és az információáramlásban ma már nagyon fontossá vált.

Óvodánk személyi feltétele:

Óvodapedagógus	6 fő
Szakképzett dajka	4 fő
Fűtő- karbantartó	1 fő

Óvodánk óvodapedagógusai mindannyian felsőfokú végzettséggel rendelkeznek. Nevelőközösségünk minden tagja fontosnak tartja a folyamatos önképzést, továbbképzést, így a következő szakirányú képzettséggel rendelkezünk még:

5 fő	Pedagógiai munka mentálhigiénéja tanfolyam
1 fő	Számítógép-kezelő, szoftverüzemeltető
4 fő	Mozgásfejlesztés az óvodában
1 fő	Projektpedagógia
1 fő	Difer tanfolyam
4 fő	Minőségfejlesztés az óvodában
1 fő	Német felsőfokú „B” típusú nyelvvizsga
1 fő	Nyelv-és beszédfejlesztő szakképzés folyamatban
1 fő	Gyógypedagógus szakképzés folyamatban

Fejlesztő munkánkat a Szolnok Városi Óvodák Egységes Pedagógiai Szakszolgálat segíti.

Nevelőtestületünk erőssége munkánk tartalmi vonatkozásában:

- gyermekszeretetünk, a gyermekek feltétel nélküli elfogadása
- szociális érzékenységünk
- új iránti fogékonyságunk
- több éves szakmai jártasságunk, tapasztalatunk
- kreativitásunk

Erősségeink a személyi feltételek vonatkozásában:

- mindenki rendelkezik a felsőfokú képzettség mellett még a programunkhoz kapcsolódó akreditált továbbképzésekkel
- a közösségen belül a gyermek-felnőtt, felnőtt-felnőtt közötti pozitív kapcsolat
- folyamatos önképzés, továbbképzéseken való részvétel, az így szerzett új ismeretek beépítése munkánkba
- páros óvónői rendszer
- szakképzett dajkák
- nevelési elveink, szokásrendszerünk egységesek
- kialakult " csapatszellem "

Hálózatfejlesztés:

- Fontosnak tartjuk a nevelőmunka színvonalának megőrzését, folyamatos fejlesztését, csoportok arculatának erősítését.

- Nevelőmunkánkban a dajkák szerepének erősítése, bevonása a pedagógiai helyzetekbe és belső továbbképzésekbe
- Mentálhigiéniai tréning a nevelőtestület részére
- Alapfokú számítástechnikai ismeretek elsajátítása
- Nyitás más intézmények felé
- Programunkhoz kapcsolódó továbbképzések

4. Az egészséges életmódra nevelés

Célunk:

A gyermekek testi fejlődésének elősegítése, az egészséges életmód igényének kialakítása.

Feladatunk:

- Egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- A gyermekek egészségének védelme, a napfény, levegő edzőhatásának mindenkori kihasználása.
- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése.

Az egészséges életmód megalapozása:

Az óvodába lépés előtt tájékozódunk a gyermekek családi háttéréről, a kialakult kulturális, mentálhigiénés szokásaikról, életvitelükről.

Az egy csoportba dolgozó óvónők- a dajkák bevonásával –megállapodnak a szokások menetében, és azokat azonosan gyakoroltatják. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés végzéséhez szükséges technikákat fokozatos gyakorlással sajátítják el a gyermekek figyelembe véve életkori sajátosságukat, egyéni képességeiket.

Testápolás

- A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermek komfortérzetének kielégítése. A beilleszkedés ideje alatt együtt végezzük a gyermekekkel a velük kapcsolatos testápolási, egészségügyi teendőket, hogy bensőséges érzelmi kapcsolat alakuljon ki közöttünk, és erre építve közvetlenül megtanulják a fogásokat és a tevékenységek helyes sorrendjét.
- Megismertetjük a gyermekekkel a testápolási teendők közben használt eszközöket /körömkefe, fogkefe, szappan, stb./
- A WC használatnál intim körülményeket teremtünk, függönyözött fülkét biztosítunk számukra.

Öltözködés

- Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermekeket, alakítja ízlését. Építünk a szülői ház szokásaira, de szükség esetén felhívjuk figyelmüket a réteges öltözködésre. Minden szülő váltóruhát biztosít a jellel ellátott zsákban (fehérmű, póló, melegítő stb.)
- Az öltözködés önálló végzéséhez szükséges technikákat fokozatos gyakorlással sajátítják el.

Étkezés

- A korszerűbb táplálkozás érdekében hetente egy alkalommal zöldség, gyümölcsnappal egészítjük ki az étrendet. Ezzel modellt nyújtunk a gyerekeknek, és a családoknak a korszerű táplálkozás kialakításához.
- Egész nap biztosítjuk a csoportszobában a folyadékot a gyermekek számára.
- Az étkezéshez kulturált feltételeket teremtünk. Gondot fordítunk az igényes terítésre, az étkezési szokások betartására, és a helyes, önálló eszközhasználat kialakítására.
- A tízórai és az uzsonna mindhárom csoportban önkiszolgáló módon történik, az 5-6-7 éveseknél az ebédeltetésnél naposok segítik a felnőttek munkáját.
- A naposi munka szokásait minden csoport maga alakítja ki.

Pihenés

- Nyugodt körülményeket biztosítunk az alváshoz- alapos szellőztetés, kényelmes fektetők, meghitt, nyugodt, csendes légkör./ mese, csendes zene/
- Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni szükségleteit./ alváshoz játék, zsebkendő, cumi/ A folyamatos ébresztéssel biztosítjuk a kisebb alvásigényű gyermekeknek a csendes tevékenységet.
- A gyerekek otthonról hozott, jellel ellátott ágyneműt használnak, amit 2 hetente a szülők mosnak.

Mozgás

- A mindennapi mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek, a gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolják, sokféle mozgásfejlesztő eszközön, teremben, udvaron egyaránt.
A szervezett séták, kirándulások (Erdei óvoda) is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez.
A " Családi sportnap " játékos sportvetélkedővel is hozzájárulunk a közös, örömmel végzett mozgás élményéhez, ezáltal is az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk a gyermekeket, szülőket egyaránt.
- Az évszak és időjárás nyújtotta lehetőségeket figyelembe véve a szabad levegőn szervezzük a különböző tevékenységeket (játék, mozgás, énekes játék, külső világ tevékeny megismerése).

A gyermekek egészségének védelme, edzettségük biztosítása

Az egészséges óvodai élet érdekében tiszta, higiénikus, biztonságos környezetet teremtünk.

A három csoportszobához három mosdó, és öltöző tartozik.

A berendezési tárgyak megfelelnek a gyermekek méretének, könnyen tisztán tarthatók.

Az eszközöket, használati tárgyakat ellenőrizzük, karbantartjuk, a hibaforrásokat megszüntetjük.

A gyermekekben is igyekszünk kialakítani saját testi épségük megőrzését, társaik testi épségének védelmét oly módon, hogy felhívjuk figyelmüket a környezetükben található eszközök, tárgyak helyes használatára, a veszélyforrásokra. (Tini-kondi, mozgásfejlesztő játékok stb.)

Udvarunk nagy, a meglévő eszközök többcélú mozgáslehetőséget biztosítanak

Óvodába lépéskor anamnézis lapon felmérjük a gyermek különleges betegségeit (asztma, allergia, lázgörcs, lisztérzékenység, stb.)

Óvodánkba nem járhat kiütéses, lázas, hasmenéses gyermek. A napközben megbetegedett gyermek szüleit azonnal értesítjük telefonon, és nagy gondot fordítunk a szülő érkezéséig a gyermek nyugalmának biztosítására.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Önállóan végzik a testápolási szokásokat, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Önállóan használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek. Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Önállóan öltöznek, a ruhájukat ki-be gombolják, cipőfűzőjüket bekötik.
- Ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.

Napirend

A gyermek fő tevékenységét, a játékot vesszük alapul, a napirendben erre fordítjuk a legtöbb időt. Benne megvalósulnak a különböző fejlesztési feladatok, melyhez megfelelő időt, helyet, és eszközt biztosítunk.

A napi szervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Rugalmassággal biztosítjuk, hogy a gyermek tevékenységét nyugodtan befejezhesse.

A csoportjaink napirendjük szerint egymástól függetlenül tevékenykedhetnek, mivel minden csoporthoz külön biztosított az öltöző, és vizes helyiség.

Napirendi javaslat:

A tevékenységek kezdete és vége	A tevékenységek időtartama	A tevékenységek megnevezése
6. 00-7. 00	1 h	Gyülekező, játék (összevontan a 3 csoport)
7.00-11 ⁴⁵	3 ⁴⁵ h	Szabad játék, játékba integrált tanulás, szervezett foglalkozások Testápolás, folyamatos tízórai Udvari játék, séta, levegőzés
11 ⁴⁵ -13.00 h	1 ¹⁵ h	Testápolás, ebéd, készülődés a pihenéshez
13.00-17.00	4.00 h	Folyamatos ébresztés, testápolás, uzsonna, játék Folyamatos hazabocsájtás

▪

5. Érzelmi nevelés és szocializáció

Célunk:

A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül.

Az átlagtól eltérő, lassabban fejlődő, nehezen szocializálható gyerekeknél a tartós, stabil, szeretetteljes kapcsolat kiépítése.

Feladatunk:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtés a gyermek - felnőtt, gyermek - gyermek között, a megtartó képességek erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

A családdal való kapcsolattartás folyamán igyekszünk képet kapni a család érzelmi viszonyairól, a családtagok egymáshoz fűződő kapcsolatáról.

„A vegyes csoport a szocializációs tér természetes jellege, amely családi légkört, empátikus, toleráns interakciókat eredményez, miközben megrövidül a befogadás időszaka, felgyorsul a szokások kialakulása.”

Körmöczy Katalin

A **befogadási időszak** meghatározza a gyermek kialakuló érzelmi kötődését az óvodában.

- **Hívogató** - lehetőséget biztosítunk a tavaszi időszakban arra, hogy a szülő - gyermek együtt ismerkedjenek az óvodával már az óvodába lépés előtt.
- A tavaszi hónapokban megnyitjuk az óvoda udvarát meghatározott időszakban a leendő óvodásaink számára
- Szülői értekezletet tartunk az új felvételis gyermekek szüleinek
- Rögzítjük a családlátogatás időpontját
- A szülővel előzőleg egyeztetett befogadás
- Meglepetéssel várjuk őket
- A befogadási időszakban biztosítjuk a személyi állandóságot

A csoportszobák derűs, nyugalmat árasztó berendezése hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek egész nap jól érezzék magukat. A kialakításánál figyelembe vesszük a vegyes csoport sajátosságait, biztosítjuk az egyéni elvonulást, valamint a közös tevékenységek nyugalalmát.

Csoportjainkban a létszám ideális, ami lehetővé teszi, hogy minden felnőtt ismer minden gyermeket, s így kialakul a gyermekek érzelmi kötődése társaikhoz, felnőttekhez egyaránt.

Az óvodapedagógus az első számú modell, a gyermekhez való viszonya kihat a csoporton belüli kapcsolatokra, a gyermekek egymás iránti érzelmeire, és magatartására.

A gyermek önmagához képest, egyéni érési ütemének megfelelő differenciált nevelési elvét valljuk, meggyőződésünk, hogy a hatékonyságot felkészültségünk, rugalmasságunk, helyzetfelismerésünk, az egész egyéniségünk határozza meg, nem a csoport szervezeti kerete.

Fontos a csoportban dolgozó felnőttek összehangolt, egymásra épülő, azonos elvárást nyújtó nevelőmunkája. A szokás - szabályrendszer tartalmi elemei megjelennek az egészséges életmód, a társas kapcsolatok, a játék, stb. területén.

Óvodánkban hagyomány a közös élményekre épülő tevékenységek megszervezése.

- Beszélgetősarok
- Csoportbáb
- Megérkeztem tábla
- Kincseskosár
- Gyertya, méceses
- Dosszié a gyermekmunkáknak
- Névnap, és születésnap megünneplése
- Gyümölcsnap
- Ünnepekre való készülődés
- Ajándékkészítés betegségből megérkezett társaiknak

Az együtt végzett tevékenységek, együtt átélt közös ünnepek fejlesztik a gyermek erkölcsi tulajdonságait (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség), akaratát (önfegyelem, kitartás, szabálytudat, feladattudat).

A gyermekcsoportban kialakulnak a közösségi együttélés szabályai, normái, amelyekhez igazodik az egyén. Megerősödik a gyermek én-tudata, én-képe a különböző tevékenységek során. A gyermekek egymás közötti kapcsolatában így válik természetessé, hogy minden gyermek más, egyéni külső, és belső tulajdonságokkal rendelkezik, és így másságával együtt is elfogadható.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, felnőttekhez, ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.

- Alkalmazkodnak a szabályokhoz.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, figyelmesen meghallgatják a felnőttek és gyermekek közléseit.
- Konfliktushelyzetben társaikkal egyezkednek.
- Segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Szociálisan éretté válnak az iskolakezdésre.

Az érzelmi nevelés, szocializáció kapcsolata az anyanyelvvél:

A vegyes életkorú csoportban a gyermekek beszédfejlődése, kommunikációs képessége felgyorsul, beszédük változatosabb, tagoltabb lesz, szókincsük bővül.

6. Játék, játékba integrált tanulás

A játék az óvodáskorú gyermek számára a legalapvetőbb, legegyszerűbb, és legtermészetesebb tevékenység forma.

A játék létforma, semmivel nem helyettesíthető, magáért a tevékenység örömeért végzett, szabadon választott tevékenység, a gyermek fejlődésének alapja, melyben:

- megnyilvánul egyéni szükségleteinek szabad önkifejezése,
- fejlődnek testi, lelki, szociális, értelmi képességei.

Ennek értelmében a játékra fordítjuk a lehető legtöbb időt, sokféle eszközt, teret - minden évszakban, - a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

A játék igazi megéléséhez

- kölcsönös bizalomra épülő, nyugodt, vidám, családi légkört,
- tapasztalat, és élményszerzési lehetőséget teremtünk.

Minden csoportban lehetőséget biztosítunk a különböző játékfajták (klasszikus és általunk szervezett) egyidejű megjelenésére.

Értelmezésünkben a játék a nevelésben - fejlesztésben két módon érvényesül:

1. **szabad játék**, melyben a gyermek spontán fejlődik,
2. **szervezett játék**, melyben a gyermek tudatosságunk által fejlődik.

Célunk:

A gyermek önként vállalt spontán játékában :

- megélje szabad energiáit,
- reprodukálja, újraélje élményeit
- kipróbálja, gyakorolja, megismerje képességeit, lehetőségeit,

- bontakoztassa ki fantáziáját, ügyességét, kreativitását,
- élje át a mozgás örömét, vágyait, a közösségi érzéseket, társas kapcsolatokat, a kudarcot, és a sikert,
- teljes személyisége fejlődjön.

Feladatunk:

- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.
- Az élmény és tapasztalatszerzés lehetőségeinek kihasználása tudatos szervezéssel.
- A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.

Óvónői magatartásunk:

- Mi magunk is szeretünk játszani, együtt örülünk a gyerekekkel a játékban.
- Tiszteletben tartjuk a játékban a gyermekeket, a feltételteremtő, az együttműködő szerepét vállaljuk.
- Biztonságot adó jelenlétünkkel, tudatos, szituációérzékeny, támogató magatartásunkkal a gyermekeknek megfelelő partnerei vagyunk, csak a legszükségesebb esetben avatkozunk be korlátozó jelleggel.
- Nem alkalmazunk megkötéseket a szabad játék témájára, tartalmára, eszközeire vonatkozóan.

A tevékenység gyakorlata:

A szabad játékba beleértjük a játék klasszikus formáit:

- gyakorló játék
- szerepjáték- dramatikus játék, bábozás, barkácsolás, építő- konstruáló játék
- szabályjáték

Naponta kiélhetik pillanatnyi lelkiállapotukat, alkotókedvüket, aktuális élményeiket.

Az elkezdett témák nem zárulnak le egy nap alatt, és akár több napon át is folytatódhatnak, új kiegészítő eszköz készítésével, barkácsolással, új tartalmi elemek megjelenítésével.

Az irodalmi élmények hatása spontán módon jelenik meg a gyerekek szerepjátékában dramatikus elemként, azaz az általuk " kiválasztott " (átélt, megélt) meseelemeket, jeleneteket részleteiben vagy egészében feldolgozzák az adott játékhelyzetnek megfelelően.

Tanulás a szabad játékban:

A szabad játék spontán szerzett ismeretek pontosításának, begyakorlásának, beépülésének színtere, ahol lehetőség van a tévedésekre, korrigálásokra, a következmények nélküli próbálkozásokra, ezért az iskolaelőkészítésben is elsődlegességet nyer.

A tanulás formái közül tehát prioritást élvez a spontán játékos tapasztalatszerzés.

A szervezett játék számunkra a fejlesztés alapvető- célzott eszköze, mert:

- magában hordozza a "játék" legjelentősebb értékeit (tevékenykedés, örömforrás)természetes fejlődési, érési folyamatok megerősítéséhez, begyakorlásához biztosít kedvező feltételt
- az óvónő személyéhez kötődő biztonság alapfeltétele az egyes gyermekek számára szervezett játékoknak
- segíti az együttműködési képesség (felnőtt-gyerek, gyerek-gyerek) kiépítését.

Célunk:

A szervezett játék aktív megélésének hatására a gyermek részképességei - egyéni fejlődési ütemének, fejlettségi szintjének megfelelően fejlődjenek, spontán szerzett tapasztalatai, ismeretei beépüljenek, együttműködési képességük, önértékelésük pozitív irányban fejlődjön.

Feladatunk:

- Az egyes gyermekek ismeretében választjuk ki és alkalmazzuk a fejlesztést biztosító játékot.
- A szervezett játékban kívárujuk, hogy problémahelyzetekre önállóan keressenek megoldást.
- A gyermekek elérhető közelségében elhelyezett játékeszközöket célzottan is alkalmazzuk.
- Oldott, kötetlen légkört biztosítunk.

Óvónői magatartásunk:

- A szervezett játék eredményessége érdekében igyekszünk a gyermekeket megismerni, elfogadni.
- A szervezett játék irányításakor a gyermekek pozitív reakcióira, tényleges fejlettségi szintjére építünk, pozitív pedagógiai magatartásunkkal örömhöz, sikerélményhez juttatjuk.

Tevékenységünk gyakorlata:

Az általunk felvállalt megfigyelési és fejlesztési területek, melyeket a szervezett játék keretében figyelembe veszünk:

Mozgás:

- nagymozgások, egyensúlyozás, keresztmozgások
- finommozgások (manipulációs készség)
- testi képességek (ügyesség, mozgáskoordináció, mozgáskultúra)

Testséma ismeret:

- önmegfigyelési képesség- önismeret
- bal-jobb testi irányok ismerete
- térészlelés, térben való tájékozódás

Anyanyelv-kommunikáció

- beszéd (érthetősége, magán-és mássalhangzók képzése indíték, kedv, tempó, aktív-passzív szókincs)
- mondatalkotás, grammatikai szabályosság, beszédfigyelem, mondat szerkezetek elemi ismeretek szóbeli megfogalmazása saját személyéről, családról, közvetlen környezetéről, időjárásról, öltözködésről stb. beszélgetés, képolvasás, mesélés közben.

Értelmi képességek:

- vizuális és akusztikus érzékenység
- észlelés-érzékelés (alak, hang, szín, nagyság, mennyiség, rész-egész, ok-okozat, térbeli elhelyezkedés, megkülönböztetés, tér, sík és mennyiség szemlélet)

- idő-és térészlelés, testséma, téri tájékozottság, térbeli mozgásfejlődés
- vizuális és verbális emlékezet: önkéntelen és szándékos felidézés és bevésés
- szándékos figyelem (tartalma, terjedelme, megosztása, koncentrációja)
- cselekvő, szemlélete, képi gondolkodás, gyakorlati probléma és feladatmegoldó képesség, elemi fogalmak kialakulása
- kreativitás

Erkölcsei-akarati-lelki tulajdonságok megnyilvánulásai, fejlettsége:

- magatartási szokások, kiegyensúlyozottság, derű, szorongás...
- együttérzés, figyelmesség, önállóság, önfegyelem, kitartás, feladatmegértés, feladattudat, szabálytudat, nevelhetőség, szükségletek kielégítésének késleltetése, a jó-szép tisztelete, megóvása

Kapcsolatok-kapcsolatteremtő képesség:

- társas szükségletek- családdal, társakkal, óvoda felnőtt dolgozóival
- a másság elfogadása
- szociális érzékenység (elfogadás, alkalmazkodóképesség, együttműködés különböző helyzetekben)
- éntudat, önérvényesítő törekvések (önbizalom, munkatempó, fáradékonyság)

Életkori megnyilvánulások:

- érdeklődés, kíváncsiság, utánzás - minta- és modellkövető magatartás, cselekvő aktivitás, tapasztalatok, ismeretek

A szervezett játékban a részképességek fejlesztésének eszközei

- társasjátékok, memória játékok, Ravensburger fejlesztő játékok, puzzle, párosítók, dominó, érzékelő játékok, torna és sporteszközök, hangszerek, bábok, mesekönyvek, a vizuális fejlesztés hagyományos népi és korszerű eszközei

Tanulás a szervezett játékban:

A szervezett játékban a minden érzékszervre ható tanulást a következő tanulási formákkal biztosítjuk:

- az óvónő által kezdeményezett tevékenységekben megvalósuló tanulás
- a gyermeki kérdésekre és válaszokra épülő ismeretszerzés
- a gyakorlati probléma és feladatmegoldás

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek nyitottak, vidámak, kiegyensúlyozottak, megnyilvánul kreativitásuk.
- A gyermekek képesek több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.
- Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására.
- Bonyolult építményeket képesek kreálni.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- A játékban szerzett érzelmi, erkölcsi, kognitív tapasztalataik, ismereteik belsővé válik.

7. Tevékenységi formák

7.1 Mozgás

Célunk:

Őrizzék meg a gyerekek természetes mozgásigényüket, legyen tapasztalatuk a mozgás változatos lehetőségeiről. Szívesen és sokat mozogjanak, az ösztönös mozgások alakuljanak tudatossá, és önmagukhoz képest fejlődjön mozgáskultúrájuk.

Erősödjön kitartásuk, önfegyelmük, együttműködő képességük.

Alakuljanak ki az egészséges életmód alapjai.

Feladatunk:

- A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok, és a speciális fejlesztőanyag összeállítása.
- A spontán és szervezett mozgáshoz szükséges hely, idő, eszköz rendszeres biztosítása a csoportszobában, a szabadban egyaránt.
- A levegő és a napfény edző hatásának kihasználása.

Óvónői magatartásunk:

- Figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát (egészség, hangulat)
- Személyiségünk és a mozgásos tevékenységekhez való pozitív hozzáállásunk ösztönzi a gyerekeket a felszabadult, örömet jelentő mozgásra.
- Sokféle mozgásos játékot ismerünk és alkalmazunk, és ezeket folyamatosan bővítjük.

Tevékenységünk gyakorlata:

A testkultúra kialakításának fontos eleme az önállóan szerzett tapasztalat, ezért óvodásaink az egész nap folyamán - csoportszobában, udvaron sokat és szabadon mozoghatnak, sokféle mozgásélményben lehet részük.

A csoportszobában a gyerekek szabadon használhatják a berendezési tárgyakat, minden csoportban van TINI-KONDI, Body-roll készletek, gólyaláb, szivacsmatracok, stb., amik bővíthetők, variálhatók a gyerekek mozgásigényei szerint.

Udvaron a különböző burkolatú (füves, homokos, betonos) területek és a különböző mozgásfejlesztő játékeszközök más- más mozgásminőséget, más- más nehézségi fokot biztosítanak (stabil, mobil eszközök) Pl. mászóakák, hinták, kötélletra, karikák ügyességet, bátorságot fejlesztenek, lehetővé teszik önmaguk kipróbálását.

Mindennapos mozgás

Játékos mozgások beiktatásával naponta rendszeresen, a napirendbe beiktatott időpontban, lehetőség szerint a szabad levegőn szervezzük.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek önként és örömmel vegyenek részt ebben a tevékenységben.

Szervezett mozgás

Óvodánkban heti egy alkalommal tervezünk szervezett mozgást, a tavasz és őszi hónapokban udvarunkon, a téli időszakban óvodánk tornaszobájában, figyelembe vesszük a csoport fejlettségi szintjét, a gyerekek egyéni adottságait, képességeit.

Gimnasztikai gyakorlatok végzése kéziszerrel, vagy anélkül.

Természetes mozgások: járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás különböző módokon, tornaszerek beiktatásával.

Mozgásos játékok: utánzó, szabály, csoport, és csapatverseny

Forrásanyag: Dr. Tóthszöllősiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában

Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? Módszertani füzet

Rendszeres és alkalmoszerű kirándulások, Erdei óvoda

Ezek a tevékenységek a világ felfedezésén túl biztosítják a gyermekek fizikai erőnlétének fejlesztését, állóképességét, edzettségét.

Alkalmanként szervezett közös mozgás

A Szolnok Városi Sportcentrum évente több alkalommal az Olajcsarnokban óvodák közötti csapatversenyt szervez, ahol a gyerekek valós helyzetben élhetik át a közösséghez tartozás érzését, edződnek erkölcsi, akarati tulajdonságaik.

Családi sportnap

Évente egy alkalommal májusban szervezünk óvodánk udvarán közös programot a szülőkkel, ahol a gyermekekkel együtt játékos, mozgásos feladatokból összeállított vetélkedőn vehetnek részt.

Fejlesztőprogram speciális céljaink megvalósításához:

3- 4 éves korban természetes nagymozgásokat (járás, futás, kúszás, mászás, bújás) végeztetünk a gyermekekkel, észlelésük mozgásaik közben spontán fejlődnek. Természetes módon ismertetjük őket testrészeikkel. Mindezt segítik: testrészek ismeretét célzó gyakorlatok, tárgyhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása, a test személyi zónájának alakítása.

4-5 éves korban nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése, különböző irányokban végzett mozgások, különböző formákat mozognak be, tanulják az oldaliságot.

5-6-7 éveseknél az észlelés fejlesztése a legcélzottabb, alaklátás, formaállandóság fejlesztése, gyakorlással. Egyes gyakorlatok csukott szemmel végeztetése. A gyakorlatokat bemutatás által láttatjuk, hallatjuk, a pontos megnevezés után pedig elvégzik a látott és hallott feladatokat a gyermekek. Előtérbe kerülnek a szem- kéz koordinációt igénylő feladatok.

Nagymozgások fejlesztése

Járás

- kis és nagy lépésekkel
- különböző irányokba fordulással
- változó szélességű sávok, vonalak között
- különböző tárgyak megkerülésével, átlépésével, tartásával

Futás

- különböző tempóban, majd közbeni tempóváltással
- különböző irányokban, majd közbeni irányváltoztatással
- változó szélességű sávok között
- különböző tárgyak megkerülésével, átugrással, átlépésével

Ugrás

- " távolugrás " (páros lábbal szökdelés) ugrás előre, hátra,
- " magasugrás "
- ugróiskola, kicsiknél a legegyszerűbb formában
- különböző alakzatú térbe beugrás- kiugrás/ kör, négyszög, stb. /
- szökdelés egy lábon, oldalirányba szökdelés
- mélyugrás

Csúszás - kúszás különböző tempóban

- különböző irányokba, majd irányváltoztatással
- különböző szélességű és formátumú helyeken és tárgyakon / mászóka, fa /
- különböző tárgyak megkerülésével, átmászásával

Egyensúly gyakorlatok

- Állás: lábujjon- sarkon
- Egyensúlyozó járás: padon, földre helyezett szivacson, stb.
- Kúszás egyenes padon
- Body - Roll hengergyakorlatok, különböző sportok / roller, bicikli stb. /
- forgások, fordulatok, testhelyzet változtatások

Szem- kéz koordináció fejlesztése

- Babzsák célba dobása változó nagyságú körbe, változó távolságról, különböző tárgyak fölött / szék, stb. /
- Babzsák csúsztatás két vonal közé
- Babzsák dobás vízszintes és függőleges célra, változó távolságról
- Karikadobás változó irányokba
- Kugli játék
- Labdajátékok: dobás és elkapás nagyobb, majd kisebb labdákkal változó távolságról, labda célba ütögetése bottal

Szem - láb koordináció fejlesztése

- Ugrókötéllel: kötél fölött átugrás, változó magassággal
- Karikába különböző lábakkal belépés, kilépés, beugrás, kiugrás
- Lábbal különböző formák rajzolása, alkalmi felületen, homokba, padlóra, stb.
- Ugróiskola, egyszerűbb és nehezített formában
- Függeszkedés: átfogással tovahaladás

Finommotorika fejlesztés

- Gyurmázás / elsődlegesen az anyag tapintásos megtapasztalása, tetszés szerinti formák, alakzatok kialakítása /
- Építőjátékokkal építés / összerakás, kirakás, eleinte nagy, majd fokozatosan kisebb elemekkel /
- Papírhajtogatás- papírfűzés, mintaalakítás
- Puzzle- játékok összerakása, fokozatosan növekvő elemszámokkal
- Mintakirakás lyukastáblán, egyszerűbb formáktól a bonyolultabbig
- Vágás, domború vagy előrerajzolt mintákkal
- papír- ceruza feladatok: rajzolás, festés nagy felületre -ujjal, zsírkrétával, színes ceruzával. Sablonok kiszínezése . Sablonok nélküli színezés, a különböző formák előrerajzolt mintáinak átírása.
- Kéziszergyakorlatok

Testsémafejlesztés

A testrészek ismerete:

- Önmaga felismerése és azonosítása tükörgyakorlatokkal
- Tevékenységek a testrészek megismerését célozva:
 - testrészek megérintése és megnevezése a felnőtt által
 - a gyermek megismétli saját testén az érintést és megnevezést
 - utasításra a gyermek megérinti és megnevezi a testrészt
 - a felnőtt megnevezi, és a gyermek megérinti a másik gyermek testrészét
 - az előzőek megismétlése csukott szemmel

- Meghatározott testrészekre koncentráció

A test személyi zónájának alakítása

- Az oldaliság tanítása
- A test elülső és hátulsó részeinek megismertetése játékos mozgásos feladatokkal
- A test függőleges zónájának megtanítása
- Adott tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása

Testfogalom

A testrészek tudatos ismerete, a test és testrészek funkcióinak tudatos ismerete.

Az egyes testrészek fejlesztésére alkalmazott mozgások:

- Fej
- Törzs
- Karok
- Ujjak
- Lábak
- Lábak és lábujjak

Percepció / észlelés / fejlesztése:

Térpercepció: alakítás

formaalakítás

különböző alakzatok végigmozgása

Kinesztetikus / mozgásos / észlelés fejlesztése

alapvető térirányok megismerése saját testének közvetítésével

Verbális fejlesztés

a, Szókincsbővítés:

A mozgással kapcsolatos eszközök, gyakorlatok, szakkifejezések megismerése.

b., Mondatalkotás:

A mozgásos cselekvés beszédre ösztönöz.

c., Légzéstechnika

Forrásanyag: Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex Prevenció Óvodai Program

Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? Módszertani füzetek

Tanulás mozgásban mozgással

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, ezért a tanulás egyik színtere a mozgás. A spontán és szervezett keretben történő mozgásos tevékenységek közben a következő sorrendben érvényesülnek a tanulási formák:

- Spontán, játékos tapasztalatszerzés.
- Utánzásos és modellkövető tapasztalatszerzés.
- Gyakorlati problémamegoldás.
- Óvónő által irányított tapasztalatszerzés.

A mozgás kapcsolata az anyanyelvi neveléssel:

- A mozgás - a ritmus meghatározó a gyermeki beszéd fejlődése szempontjából.
- A mozgásos játékok és a hozzájuk kapcsolt egyéb tevékenységek segítik a gyermeket a fogalomalkotásban, és a megismert fogalmak verbális megfogalmazásában, gyakorlati alkalmazásában.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

A gyerekek egyéni fejlettségéhez mérten

- Mozgásban kitartóak, mozgásuk összerendezett.
- Térben, időben jól tájékozódnak.
- Egyéni és csoportos váltóversenyeken a szabályokat betartják.
- Természetes mozgásformákat (járás, futás, ugrás, dobás, egyensúlyozás) akadályokkal, ill. megváltozott helyzetekben és versenyszerűen is alkalmazzák.
- A mozgásokat örömmel végzik.

7. 2 A külső világ tevékeny megismerése

A környező világ tevékeny megismerésének fontos szerepe van a harmonikus gyermeki személyiség fejlődésében.

Célunk:

A szűkebb és tágabb környezet, lakóhelyünk felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának megalapozása a természeti - emberi - tárgyi világ értékei iránt.

A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének alakítása.

Feladatunk:

- A 3- 6 -7 éves korú gyerekeknek tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása, hagyományos és helyi témák összeállítása a környezetük értékeinek felfedezésére.

- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalt és ismeretszerzés során.
- Az egyéni adottságokat és az életkori sajátosságokat figyelembe véve matematikai tartalmú, játékos tapasztalatszerző lehetőségeket teremtünk, ahol alkalom nyílik az összefüggések észrevételére, az ismeretek gyakorlati alkalmazására.
- Szolnok város nevezetes épületeinek, természeti adottságainak megismertetése.

Óvónői magatartásunk:

- Szeretjük, ismerjük, óvjuk, gondozzuk a bennünket körülvevő természetet.
- Igényesek vagyunk környezetünk tisztaságára.
- Magatartásunkkal ösztönözzük a gyerekeket, hogy vegyék észre a természet változásait, jelenségeit, szépségeit.
- Ápoljuk az óvodánkban élő szokásokat, hagyományokat.

Tevékenységünk gyakorlata:

A csoportszobában élősarkot alakítunk ki. Az otthonról hozott terméseknek, köveknek, kagylóknak helyet biztosítunk, amit felhasználhatnak játékaikhoz is.

A gyermekeknek megfelelő ismeretterjesztő könyvek állandóan rendelkezésükre állnak.

A csoportszobákat úgy alakítjuk ki, hogy a természetes anyagok legyenek túlsúlyban, és törekszünk a színek harmóniájára.

Az udvaron lehetőségük van a gyerekeknek megfigyelni a növényeket, bogarakat, a kéményen fészkelő gólyapárt.

Kihasználjuk a meghitt, életközeli helyzeteket az egyéni beszélgetésre.

A környezet megismerésére nevelés tartalma:

Társadalmi és természeti környezet

Az óvoda új környezet a gyermek számára. Fontos tehát e környezet megismertetése mind a tartalmát, mind a hozzájuk való alkalmazkodás szokásrendjét illetően.

A gyermekek ismerjék a felnőttek óvodai munkáját. Önálló vállalkozással, közreműködésükkel járuljanak hozzá ők maguk is környezetük ápolásához.

Legyen tapasztalatuk az orvos, védőnő, betegellátás feladatiról. Tudják megnevezni az emberi testrészeket, ismerjék és gyakorolják önállóan tisztántartásukat, ismerjék érzékszerveiket, azok funkcióit, védelmét.

Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést. A közlekedésre nevelés fontos szempontja a helyes viselkedés a közlekedési morál megalapozása (udvariasság, idős emberek megsegítése)

Ismerjék a közlekedési eszközöket (vízi, légi, vasúti stb.)

Figyeljék meg a napszakokat, gyakorolják az ehhez kapcsolódó tevékenységeket.

Természeti környezet megismerésére alapvető lehetőség az évszakok megfigyelésén keresztül kínálkozik. Az időjárás, a természet jellemzői, változásai, a színek, formák szépségei alapvető tapasztalatokra adnak lehetőséget az erdei- óvoda foglalkozásain. A növény és állatvilág megismerése fontos része a környezet megismerésére nevelés tartalmának. A növények gondozására, ápolására lehetőség nyílik óvodánk udvarán, virágos kertjében. Az élő állatok megismerésére természetes környezetükben van lehetőség a gyermekeknek **Erdei óvodai** foglalkozásainkon. Erdi óvoda foglalkozásainkat kidolgozott program alapján végezzük.

Erdei óvodai program

Célja:

Az óvodások tapasztalathoz juttatása természeti környezetben, ahol élményszerű, komplex cselekvésen keresztül felfedező jellegű játékos programokon ismerkedhetnek a természettel, a természetvédelem fontosságával.

Feladat:

- Olyan cselekvésformák gyakorlása, amely segítségével elsajátíthatják az élő természet megfigyelésének különféle módjait.
- Ökológiai szemlélet megalapozása, amely lehetővé teszi, a „természetben mindenre szükség van, nincsenek hasznos és káros élőlények”.
- Olyan aktivitásra, cselekvésre nevelés, amelyben a legfontosabb elv az élet védelme, tisztelete.

Az erdei óvoda ideális lehetőség a környezeti nevelés szempontjából, a példa erejével hat. Hozzásegít azoknak a szokásoknak a kialakításához, amelyek a növények, állatok védelmét, a tiszta kulturált környezet igényét szolgálják.

Az erdei óvodai program gyakorlati megvalósítása:

Az erdei óvodai foglalkozásokra legtöbb esetben évszakonként látogatunk ki.

Nyertes pályázat esetén a nagycsoportosokkal havonta veszünk részt a foglalkozásokon, mely a gyerekek számára több összehasonlítási lehetőséget, tapasztalatszerzést biztosít, így nyomon tudják követni a növény és állatvilágban történő változásokat.

Ha csak évszakonként van lehetőségünk erdei óvodai foglalkozáson való részvételre, akkor legtöbb esetben a jeles napokhoz kapcsoljuk a tevékenységeket. (állatok világnapja, víz napja, madarak-fák napja)

A foglalkozások színtere állandó, a NEFAG területén található tölgyerdő tanösvénnyel, illetve az azt körülvevő ártér és Zagyva-part által határolt terület. A kirándulások, terepjárások során fontosnak tarjuk a differenciált bánásmódot. Az ovis terepmunkánál „pöszmötölésnél” lényeges, hogy hagyjuk a gyerek maga fedezze fel a tájra jellemző élővilágot. Hagyjuk, hogy mindent észrevegyen, ami a réten, erdőben található. Az erdei óvodában a gyerek környezethez fűződő pozitív viszonyának megalapozása az egész pedagógia folyamat részeként valósul meg. Az óvodáskor az érzelmek időszaka, az érzelmek tartják hatalmuk alatt az egyén személyiségét, az érzelmek határozzák meg kapcsolatát a környezettel a környezetben élőkkel. Természetbarát gyermek csak természetbarát környezetben, természetbarát életmóddal nevelhető. A sokféle felfedezésre ösztönző tapasztalatszerzés közben fejlődik megfigyelő, gondolkodási, beszédmegértő és nyelvi kifejezőképességük, formálódik társas kapcsolatuk. A természet szépségének megláttatása megalapozza a természet iránti vonzódásukat, azt szerető, tisztelő, értékeit megbecsülő, azokat védő emberré válásukat.

Alkalmazott módszereink: megfigyelés, leírás, kísérletezés, szenzitív játékok

- A természetben történő foglalkozásokat megelőző tevékenységeket, a szervezést, a foglalkozás időpontját, és az ehhez kapcsolódó komplex tevékenységeket- a csoportnaplóban rögzítjük.
- Gyűjtőmunkát végzünk: nagyító, hátizsák, mikroszkóp, váltóruha, irtószer, állatok részére élelem.
- Szakkönyvekből kiválasztunk a témához kapcsolódó verseket, találós kérdéseket, ismeretterjesztő könyveket tanulmányozunk.
- Tablót készítünk, képeket vágunk, ragasztunk
- Térképen bejelöljük az útvonalat.
- Megbeszéljük a balesetvédelmi szabályokat.

Az erdei óvodai program évszakonként

Az őszi erdő

- Megfigyelések, séták a terepen
- Tanösvény bejárása, élőnyomok
- Az ősz színei, hangja, illata
- Az avar vizsgálat, élőlények készülődése télre
- Bagolyvár építése, madárodú készítése, csipkebogyó szedése

- Állatok világnapja: menjünk a vadsparkba, az itt élő állatok megfigyelése, életmódjuk, közös etetés
- Környezetvédelem: Zagyvavart-vízpart élővilága
- Az őszi erdő „kincseinek” begyűjtése

Téli erdő

- Megfigyelések, séták a terepen
- A téli erdő színei, hangja
- Vadsparkban élő állatok etetése, vadetetők feltöltése
- Téli csapadék vizsgálat
- Nyomok a hóban
- Lovas szánon szánkózás
- Téli madáretető feltöltése
- Melegedés a tűznél
- Téli örömök a hóban
- Életnyomok keresése az erdőben
- Madáreleség készítése
- Egészségvédelem
- KÖRNYEZETVÉDELEM

A tavaszi erdő

- Megfigyelések, séta terepen
- Tanösvény bejárása
- Tavaszi erdő színei, hangjai, illata
- Vadsparkban élő állatok etetése, a tavasz hatása az állatokra
- A VÍZ VILÁGNAPJA- Zagyva folyóból vízminta vétele
- Áradás, apadás, ártéren vízi élőlények begyűjtése, vizsgálata
- A FÖLD NAPJA - zsombékos vizsgálata
- Madarak-fák napja- madárfészkek, madárodú
- Mezei, réti virágok
- KÖRNYEZETVÉDELEM

Védelmükre, gondozásukra nevelés elsősorban az élő állatokról szerzett, nagy élményerejű hatások miatt válhat így sikeressé.

Mind a társadalmi, mind a természeti környezet ismereteinek tartalma akkor megalapozott, ha az a kisgyermek környezetének, érzelmileg telített, élményhatású, az egyes gyermek számára konkrét tapasztalaton alapul.

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyai

A környező világ fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok. Lényegében minden matematikai fejlesztő tevékenység integrálható a megfigyelésre szánt jelenség, illetve tárgy tapasztalati rendszerébe. A matematikai tapasztalatszerzés tehát természetes környezetben a legeredményesebb. A matematikai nevelés hozzájárul a gyermek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozásához.

A gyermekek természetes környezetben végzett megfigyeléseik alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválogathatók tulajdonságaik szerint, illetve saját szempontok alapján. A számfogalom megalapozására végezzenek mérési feladatokat mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel.

Szerezzenek tapasztalatokat a geometria körében például építéssel, síkbeli alkotásokkal, stb.

Tanulási formák:

- Utánzásos, minta és modellközvetítéses magatartás és viselkedés tanulás (szokások kialakítása).
- Spontán, játékos tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- Gyakorlati probléma és feladatmegoldás.
- A közvetlen élményeken alapuló tevékenységek.

A külső világ tevékeny megismerésének kapcsolata a mozgással:

A mozgásra irányuló belső kényszer állandó megtapasztalásokra, felfedezésekre, önmaguk kipróbálására inspirálja őket.

A külső világ tevékeny megismerésének kapcsolata az anyanyelvi neveléssel:

-A gyermekeknek a sokféle újabb felfedezésre ösztönző tapasztalatszerzés közben bővül szókincsük, fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejezőképességük, önálló véleményalkotásuk, döntési képességük és formálódnak társas kapcsolataik.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek ismerik lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.

- Ismerik saját születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tesznek az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- Ismernek háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismernek környezetükben növényeket és azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- Ismernek szárazföldi - vízi - légi közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat megszámlálják legalább 10-ig, összehasonlítják mennyiség - nagyság - forma - szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra - balra irányokat, helyesen használják a névutókat.
- Kialakult a beszédhelyzethez, és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető beszéd.

7.3 Ének-zene

A zene olyan emberformáló erő, mely kihat az egész személyiségre. Átala a gyermek kiegyensúlyozottá válik, fogékonyá teszi a szép befogadására, formálja zenei ízlését, magatartását.

Célunk:

Bátran éneklő, a zene iránt nyitott és fogékony, a mindennapokban egyre önállóbban, kreatívabban tevékenykedő gyermekek nevelése, akik igénylik a közös éneklést, zenélést, mozgást.

Feladatunk:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, vegyes életkor képességszintjének megfelelő válogatása.
- A 3-6-7 éves korban megtervezhető hagyományos zenei tartalmak biztosítása.
- Élménygazdag környezet teremtése, ahol a gyerekeket folyamatos ösztönzések érik, ezáltal bátran, örömmel játssza az énekes játékokat, táncol, énekel, zenél.

Óvónői magatartásunk

- A mindennapi éneklés belső igényünkből fakad.
- Igényesen állítjuk össze a zenei anyagot.
- Kihasználjuk a gyermekek spontán kezdeményezéseit.

Tevékenységünk gyakorlata:

Szabad éneklés, zenélés:

A mindennapi zenélés, zenehallgatás igazi örömet ad a gyermekeknek és zenei élményhez juttatja őket.

A csoportszobában:

Az óvodába lépéstől énekelgetünk, dúdolgatunk a gyermekeknek, hogy megteremtsük a bensőséges kapcsolatot a felnőtt és gyermek között. A simogatók, tapsoltatók, höcögtetők erősítik a kicsinyek biztonságérzetét, érzelmileg gazdagítják őket.

Az énekléshez, játékokhoz felhasználható eszközök, kellékek és a hangszerek állandóan a gyermekek előtt, elérhető közelségben vannak. A nap bármely szakában gyakorlásra és önkifejezésre adunk lehetőséget. A gyermekek improvizatív megnyilvánulásait értékeljük, bátorítjuk őket.

A zenei képességfejlesztést életközeli és a gyermekek által kezdeményezett helyzetekben végezzük.

Az audovizuális eszközök használata része mindennapjainknak, és szolgálják a gyermekek zenei fejlesztését.

Az udvar: Évszakonként a csoportok saját udvarrészeit rendben tartják, gondozzák. Lehetőséget nyújt a fogócskák, bonyolultabb térformát igénylő népi és dalosjátékok játszására..

A megbúvó bogarak, madarak, kis élőlények spontán énekelgetések forrásai.

Szervezett éneklés, zenélés:

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

Hetente egy alkalommal szervezünk csoportjainkban énekes játékot, az 5-6-7 éves gyermekek számára kötelező jelleggel. Elsődleges szempontunk a nyugodt, derűs légkör megteremtése, a megfelelő hely biztosítása. A dal, játék és mondóka gyűjteményünket a jeles napok, ünnepeink köré csoportosítjuk.

3-4 éves korban az érzelmi biztonság és a testi kontaktus miatt legmegfelelőbbek a gyermekek számára az ölbeli játékok (lovagoltatók, höcögtetők, tapsoltatók stb.). A rövid mondókák és a 2-3-4 hangból álló dalok 3/4-es lüktetésűek, egyszerű játékos mozdulatokkal kísérték, és többnyire álló helyzetben járhatók.

A jóízű játék során fejlődnek a gyermekek zenei képességei. Megismertetjük a halk-hangos, a magas-mély fogalmát, a környezet legjellemzőbb hangjait.

Zenehallgatási élményt e korosztály számára saját énekünk és hangszeres játékunk nyújt.

4-5 éves korban az eddig tanult dalos játékok és mondókák ismétlése mellett igyekszünk bővíteni korábbi ismereteiket. Már nem csak 2-3 hangból álló, hanem pentaton hangterjedelmű énekes játékokat játszunk.

Játékos helyzetekben gyakoroljuk a halk-hangos, magas-mély és a gyors-lassú fogalmát. Az egyenletes lüktetés képességgé fejlesztése mellett előtérbe kerül a ritmus változatos formában történő ismétlése. Megjelennek az egyszerűbb tánclépések mellett a különböző térformát és helyváltozást igénylő játékok is. (csigavonal, hullámvonal)

Bővül a gyermekek által megismert hangszerek köre. (pl. cintányér, csörgők)

5-6-7 éves korban bővül a mondóka és a dalanyag, az alkalomhoz illő műdalok és népdalok is szerepet kapnak az anyagválasztásban.

Bonyolultabb játékokat (párcsere, hidas, kapus, fogyó, sorgyarapító) és humorosabb szöveget választunk. Egyre gyakrabban szerepel az egyéni éneklés a tiszta előadásmód érdekében.

A korábbi zenei feladatok bővülnek, a hallásfejlesztést segítő fogalompárok összekapcsolásával, pl. halk-hangos éneklés összekapcsolása tempóváltoztatással vagy dallambújtatással.

Ünnepek alkalmával az ünnepi hangulathoz hozzájárulnak a gyermekek által előadott ismert népi játékok, táncok.

Forrásanyag: Forrai-Kodály: ÉNO; Kodály: Kisemberek dalai; Törzsök B: Zenehallgatás az óvodában;

Ének-zenei tevékenységünk tanulási formái:

A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének. A zenére való egyre tudatosabb ráfigyelés finomítja a gyermek megfigyelőképességét, figyelme szándékossá alakul, emlékezete fejlődik.

- Utánzásos minta és modellkövetés.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett, szervezett zenei tevékenységben megvalósuló tanulás.

Az ének-zene kapcsolata a mozgással:

A mozgásos játékok örömteli végzése közben fejlődik a gyermekek fizikai állóképessége, fizikai aktivitása. A zene segít ebben, hiszen a dal ritmusa, lüktetése önmagában is mozgásra serkent, fejleszti egyensúlyérzéküket, finommotorikájukat.

Az ének-zene kapcsolata az anyanyelvi neveléssel:

- A zenei tevékenységek által fejlődik a gyermekek beszéde, beszédértése, beszédkészsége, beszédtempója. Gazdagodik szókincse, kifejezőkészsége, beszédtechnikája, artikulációja, légzéstechnikája, a hangok helyes kiejtése és a ritmikus szótagolás technikája.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek örömmel játszanak dalosjátékokat.
- Bátran énekelnek egyedül és közösen.
- Élvezettel hallgatnak zenét.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat (halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú).
- Érzik az egyenletes lüktetést, és a dalok ritmusát.

- Ismernek hangszereket, azok hangját tudják azonosítani (pl. furulya, xilofon)
- Ismernek egyszerű ritmushangszereket, azokat tudják használni.

7.4 Mese-vers

Célunk:

Örömmel hallgassanak mesét, verset, élvezzék azok hangulatát.

A versek, mesék erősítsék a pozitív erkölcsi tulajdonságokat.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, anyanyelvi - és dramatikus játékokkal, bábozással.

Feladatunk:

- A gyermekek egyéni adottságainak, és a csoport fejlettségi szintjének figyelembevételével igényes irodalmi anyag összeállítása.
- Nyugodt légkör megteremtése a mindennapi mesehallgatáshoz, anyanyelvi játékokhoz.
- Megfelelő eszközök, kellékek biztosítása a már átélt irodalmi élmények újrajátszásához, dramatizáláshoz, bábozáshoz.

Óvónői magatartásunk:

- Tisztán, érthetően beszélünk, artikulálunk, fontosnak tartjuk a személyes példaadást.
- Minden lehetőséget kihasználunk a mesélésre, verselésre.
- Mesélésünkkel, verselésünkkel esztétikai élményt nyújtunk a gyermekeknek.
- A gyermekek igénye és érdeklődése szerint a nap bármely szakában mesélünk.

Tevékenységünk gyakorlata:

Spontán mesélés, verselés

Óvodába lépéskor nagy hangsúlyt fektetünk az óvónő és a gyermekek közötti bensőséges kapcsolat kialakítására, lovagoltató, höcögtető, ölbeli, ujj, arcsimogató játékokat alkalmazunk a sírós, nehezen beilleszkedő gyermekek megnyugtatására.

Állandóan figyelemmel kísérjük és kihasználjuk a gyermekek spontán kezdeményezéseit, meséink, verseink kapcsolódnak a gyermekek játékához, jeles napokhoz, az óvodai élet minden rezdüléséhez.

A csoportszobákban:

Állandó helyet biztosítunk a mesés ill. képeskönyveknek, báboknak, a mesedramatizáláshoz szükséges eszközöknek.

Lehetőséget adunk az otthonról hozott könyvek nézegetésére és az ebből történő mesélésre.

Udvaron is kihasználjuk az évszakok, a természeti környezet adta lehetőséget a mondókázásra, a verselésre, a népi rigmusok és játékok felelevenítésére.

Rendszeresen mesélünk a csendes pihenő előtt. Ez az időszak különösen alkalmas arra, hogy meseregényeket, folytatásos történeteket olvassunk fel a gyermekeknek.

Mesélés, verselés, bábozás, dramatizálás

Állandó helyet alakítunk ki a mesélés számára. A mesélés előtt szertartáselemekkel (furulya, gyertya, mesezsák) keltjük fel a gyermekek érdeklődését. Az új mesék elmondásakor nem használunk eszközöket, ezzel nem kötjük meg fantáziájukat, fejlesztjük belső képi világuk kialakulását.

Egy-egy mesét többször ismétlünk, így a gyermekek képesek felidézni és követni a mese cselekményét. A versek, mondókák gyakorlása egyéni foglalkoztatási formában történik.

A bábozás élményét az óvónői bábjátékban éreztetjük meg először a gyermekekkel. Később lehetőséget biztosítunk a próbálkozásaiknak. Az egyszerű síkbábok, fakanálbábok használatán túl a kesztyűbábokkal is játszhatnak.

Az óvodába lépő **3-4 éves** gyerekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz kapcsolódik. A játékok nagy élvezetet jelentenek, mert a felnőtt ölében, teljes biztonságérzetben hallgathatják. Minél több alkalmat teremtünk a vidám rigmusok korai megkedveltetésére.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. Olyan meséket választunk, amelynek cselekménye egyszerű, érthető, ritmusos ismétlődések jellemzik.

A **4-5 éves** gyermekek meséi már többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék. Helyet kapnak a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséi is. Ebben a korban a népi mondókák, névcsúfolók, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Szerepelnek vidám, humoros versek, klasszikusok és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű ritmusélményt nyújtó versei. Az új versek kapcsolódnak a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, és ünnepélyeinkhez.

Az **5-6-7 éves** kor a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmesék, a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és a műmesék beépülnek a gyermekek mesetárházába. Olvasunk a gyermekeknek folytatásos mesét, főleg a délutáni pihenés alatt. A gyerekek megpróbálják a mese önálló befejezését, új mese kitalálását.

Ismerkedjenek meg találos kérdésekkel, közmondásokkal.

Közös élményszerzést ad, közös együttműködésre készíteti a gyermekeket az irodalmi alkotások dramatizálása, elbábozása, amelyek örömforrást jelentenek a gyermekek számára.

Lehetőséget biztosítunk e korosztály számára, hogy a városi rendezvényeken részt vehessenek, így eljussanak színházba, bábelőadásokra.

Anyanyelvi fejlesztő játékok:

A gyermek az oldott légkörben anyanyelvét egész nap gyakorolja., utánozza. Az anyanyelvi képességfejlesztő játékokat beépítjük a mindennapi életbe, alkalmazkodva a gyermek életkori sajátosságához.

- Megismerkednek néhány játékos nyelvgyakorlattal.
- Gyakorolják a helyes légzéstechnikát, valamint a rövid és hosszú mássalhangzók hangoztatását.
- Végeznek hanggyakorlatokat rövid és hosszú mássalhangzókkal.
- Artikuláció fejlesztése ajak és nyelvgyakorlatokkal.
- Hangok sorrendjének felismerése szavakba.
- Beszédfegyelem kialakítása.
- Ismert meséket, történeteket saját szavaikkal eljátsszák.
- Gyakorolják a helyes mondataalkotást, mondatszerkesztést.
- Vizuális memória fejlesztése.

Tanulás a mese-vers-ben:

- Utánzásos minta, és modellkövetés.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.

A mese-vers, anyanyelvi nevelés kapcsolata mozgással:

Fejleszti egyre finomabb nagymozgásukat, saját testükről alkotott képüket, megismerik testrészeiket és az azokkal végezhető mozgásukat. Fejlődik és finomodik látásuk, hallásuk, gazdagodik verbális kifejezőkészségük.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak az óvoda kiscsoportosainak és a maguk szórakoztatására.
- A mesék szófordulatait, kifejezéseit beépítik játékaikba, beszédükbe.
- Egyéni adottságaikhoz mérten tisztán, érthetően beszélnek.

7.5 Vizuális nevelés

Az ábrázoló, alkotó tevékenységek a személyiségfejlesztés fontos területei, általuk a gyermekek kifejezhetik pozitív, negatív érzéseiket, gondolataikat.

Célunk:

A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése változatos anyagok, technikák, eszközök alkalmazásával.

A gyermekek tér, forma, színeképzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladatunk:

- A gyermekek alkotó, alakító tevékenység feltételeinek megteremtése valódi élmények, változatos anyagok, eszközök biztosításával, munkafolyamatok, technikák bemutatásával.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- A gyermeknek esztétikus környezet kialakítása.

Óvónői magatartásunk:

- Igényesek vagyunk környezetünk esztétikumára.
- Fogékonyak vagyunk az új technikák, eljárások befogadására, alkalmazására.
- Folyamatosan ösztönözzük a gyermekeket szabad alkotásra. Nem minősítjük az elkészült alkotásokat, tiszteletben tartjuk a gyermek elképzeléseit.

Tevékenységünk gyakorlata:

A csoportszobában:

Természetes anyagok felhasználásával, színharmóniára törekedve alakítjuk ki az esztétikus környezetet.

A nap bármely szakában szabadon, a gyermekek rendelkezésére állnak a vizuális tevékenységhez szükséges eszközök. Ezek az eszközök a gyermekeket tevékenységre ösztönzik, ezáltal megismerkednek az anyagok tulajdonságaival.

Kihasználjuk a gyermekek spontán megnyilatkozásait a technikák alapfogásainak megismertetéséhez.

Udvaron:

Az udvar a különböző anyagokkal való ismerkedés színtere, mint pl. homok, sár, hó, fa, termések stb. Ezeket az anyagokat, eszközöket a gyerekek saját fantáziájuk szerint használják fel. (homokba rajzolás, homokvár-építés, hógolyózás, hóemberépítés stb.).

Szervezett alkotás:

Kötetlen foglalkozási formában az óvónő tudatos tervezett tevékenységet kezdeményez kiscsoportos formában. A témában, és technikában választási lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára., alkalmat adunk arra, hogy akár több napon át ugyanazon az alkotáson tevékenykedjenek. (barkácsolás, kézi-munka)

Építés:

- nagy terek alakítása, átrendezése, lekerekítése, nagyobb méretű elemekből összeállított térrészek, sátrak, házak építése. /nyitott, zárt körök, kapuk, egyenes és kanyargó sorok stb./
- formáljanak, építsenek homokból, hóból, akár több napon át is folytatódó közös munkával.
- térbeli alakzatok létrehozása /torony, kerítés, kuckó építése együttesen
- különböző formák (játékok, tárgyak) sorakoztatása, rakosgatása a térben (kerítés, út, vonatülés székekből)
- különféle makettek (színpad, meseszínhely) építése, berendezése a gyerekek által alkotott modellekkel, formákkal, tárgyakkal

Plasztikai munkák:

- ismerkedés az agyaggal, gyurkálgatás, formálgatás tetszés szerint, emberalakok, állatok, tárgyak, játékok mintázása
- formák, felületek tapintása, simítása
- egyszerűbb ajándéktárgyak, játékok, bábok készítése mintázással, szövés, viaszozás, kasírozás, batikolás természetes anyagok használatával
- papírtépés, nyírás, varrás, fonás, szövés, viaszolás, kasírozás, batikolás természetes anyagok használatával
- a néphagyomány technikáinak kigyakoroltatása változatos módon /agyag, fonál, bőr, csuhéj, stb/ népi kismesterségek

Képalakítás:

- ismerkedés a technikákkal, firkálgatás, rajzolgatás a gyermekek kedve , érdeklődése szerint
- rajzolás nagy méretben /aszfaltra, hóba, homokba, földre, papírra/
- tetszés szerinti színválasztás, színhasználat
- rajz, emberalakok, környezet, tárgyak, mese, vers megjelenítése saját elképzelés alapján, képi ábrázolása
- egyéni és közös kompozíciók rajzolása, festése
- bábok, álarcok, díszletek festése
- egyéni, és közös kompozíciók rajzolása, festése

- képalakítás tépéssel, vágással, ragasztással
- különféle technikák megismerése: viaszkarc, papírbatik, festékcseppentés, színfoltok egymás mellé festésének lehetőségei

Évente alkalmoszerű:

Alkalmanként ellátogatunk a Napsugár Gyermekeház, Tájház foglalkozásaira, ahol a gyermekek megismerkedhetnek a különböző népi kismesterségekkel. Lehetőségeink szerint látogatjuk a Damjanich Múzeum, a Művelődési Ház kiállításait, tárlatait.

Játsszóházat szervezünk óvodánkban, ahol a gyermekek szüleikkel együtt ismerkednek meg a különböző technikákkal.

Tanulás:

- Utánzásos minta-és modellkövető magatartás.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Az óvónő által irányított alkotó tevékenység.
- Önálló feladatmegoldás.

A vizuális nevelés kapcsolata a mozgással:

A mozgásos játékokkal fejleszthetjük az alaklátást, a felületek észlelését, a finommotorikát, a formaterírány érzékelést, a szem-kéz koordinációt, a tapintásos észlelést, a testsémát, a vizuális percepciót, az időrendiséget, a vizuális memóriát, a vizuális ritmust, a szóértést.

A vizuális nevelés kapcsolata az anyanyelvi neveléssel:

Erősíti a képi szemléletes gondolkodás kiterjedését, amire épül a szóbeli-logikai gondolkodás. Fokozza a gyermek tevékenységét kísérő monologikus beszédet.

- Kiváltja a pedagógussal és a társakkal folytatott beszélgetést, eszmecserét, az ötletek, vélemények közös szóbeli megfogalmazását.
- Segíti a vizuális és verbális szimbólumképzést.
- Előkészíti az olvasás és írás elsajátítására.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén:

- Képalakításban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket
- Tevékenyen vesznek részt a téralakításban, ötleteiket, tapasztalataikat bátran alkalmazzák az építések során
- Szívesen vesznek részt környezetük alakításában, esztétikájának megőrzésében, nyitottak a szépre, a harmóniára.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióiknak.
- Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat.

7.6 Munka

Célunk:

Örömmel vegyenek részt a különböző munka jellegű tevékenységekben, tartsák tiszteletben a saját, és mások munkáját.

Feladatunk:

- A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezése
- Munkavégzés közben tanulják meg a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát.
- Alakuljon ki a társakkal való együttműködés képessége
- Érezzék, a munka felelősséggel jár

A munka jellegű tevékenységeket a cselekvő tapasztalással a személyiségfejlesztés fontos eszközének tekintjük. A munka az óvodáskor végéig játékos marad. Fontosnak tartjuk, hogy önként, és szívesen végzett aktív tevékenység maradjon a gyermekek számára, a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munka végzéséhez szükséges attitűdök és képességek, készségek (önállóság, felelősség, kitartás, stb.) alakításának fontos lehetősége.

A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját, és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Önkiszolgálás

A gyermekek saját személyükkel kapcsolatos feladataikat igényük és szükségletükhöz igazodóan önállóan végzik.

Naposi munka

A naposság feladattudatot feltételez, 4-5 éves kortól vezetjük be csoportjainkban. Először önként vállalt tevékenység, később kialakítjuk a gyermekekkel közösen a naposi munka rendszerét. A naposi munkát felnőtt felügyelete, és segítségével mellett végeztetjük a gyermekekkel. Megtanítjuk a helyes munkafogásokra, eszközhasználatra.

- Segítenek az asztalok megterítésében, és leszedésében.
- Étkezés után segítenek a rendrakásban.
- A termet szükség szerint segítséggel átrendezik.
- A játék befejezése után figyelemmel kísérik, és segítik, hogy minden játék a helyére kerüljön.
- Különböző megbízásokat, feladatokat kapnak.

Alkalmi munkák:

- Felelősöket választunk, akik ügyelnek az öltöző, mosdó rendjére.
- Teljesítik az óvodapedagógus kisebb megbízásait.
- Segítik a kisebbeket és egymást az öltözködésben.
- Babaszoba takarítása, babaruhák mosása
- Csoportszobák díszítése, átrendezése
- Hóseprés, hóeltakarítás a téli hónapokban
- Udvaron szemét összegyűjtése

Növény és állatgondozás

- Az óvoda kertjében az évszaknak megfelelően virágoskert gondozása, virágok locsolása
- Ősszel falevelek gereblyézése, összegyűjtése.
- Élősarok gondozása
- Csíráztatás, hajtatás, növények ültetése a csoportszobában
- Akvárium gondozása, állatok etetése

A munka kapcsolata az anyanyelvi neveléssel:

Számtalan kifejezésbeli formával, nyelvtani struktúrával ismerkedik a gyermek, amikor a gondozási folyamatokkal, a higiéniaival, az önellátással kapcsolatos fogalmakat, fogalomköröket, ok-okozati összefüggéseket, műveleteket nevez meg, vagy foglal mondatokba.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Az önkiszolgálásban minden gyermek magabiztos
- A gyermekek szeretnek közösen tevékenykedni, egymásért is felelősséget végezni
- Az étkezések során önállóan végzik a terítést, a társak kiszolgálását.
- Egyéni, és alkalmoszerű munkákat szívesen végeznek.
- Növény-és állatgondozásban szívesen vesznek részt.
- Igényükké válik a környezetük tisztaságának, rendjének megőrzése.

8. Együttműködési rendszerünk

Óvodánkban fontosnak tartjuk a családokkal a nyílt, őszinte és együttműködő kapcsolatot. Nevelőtestületünk a gyermek személyiségfejlesztésében partner a családdal, a családi nevelést kiegészítve, kölcsönös közreműködéssel valósítjuk meg.

A család és az óvoda kapcsolattartási formái:

Forma	Tartalom	Gyakoriság
Hívogató	Leendő óvodásainknak betekintést nyújtunk az óvodai életbe játékos tevékenységek biztosításával.	Minden év áprilisában
Első szülői értekezlet Összevont csoportos	Tájékoztató szülői értekezlet az új felvételes gyermekek szüleinek Óvodai programunk, házirend megismertetése és a csoportban dolgozó felnőttek bemutatása	Minden év június
Családlátogatás	Családlátogatás óvodába lépés előtt, tájékozódás a gyermek körülményeiről, anamnézis felvétele	Minden év aug. 20 –szept. 1 között
Befogadás	A szülővel előzőleg egyeztetett befogadás	A nevelési év első napjai
Szülői értekezlet Csoportos Réteg	Témáját az előző nevelési évre építve, és az adott nevelési év kiemelt feladatából határozzuk meg. Az iskolába menő gyermekek szüleinek az iskolaérettségről előadás.	Évente 3 alkalommal
Fogadó óra	Gyermek fejlődésével kapcsolatos információk, nevelési tanácsadás.	Havonta egyszer meghatározott időben, valamint szükség szerint egyeztetés alapján
Betekintés az óvodai életbe	A szülők lehetőséget kapnak a gyermeke mindennapi óvodai életébe való betekintésre	Egyeztetett időpont alapján

Közös programok a szülőkkel	Játszóház Farsang Egészségnap Anyák napja Évzáró-ballagás Gyermeknap Kirándulás	Aktualitásnak megfelelően
Napi tájékoztatás	A legfontosabb információk átadása a szülő-pedagógus között Faliújságon folyamatos tájékoztatás a napi aktualitásokról. Az intézményi dokumentumok hozzáférhetősége a szülők számára kialakított helyen.	Folyamatosan
Szülői Szervezet	Kapcsolattartás a Szülői Szervezet tagjaival	Aktualitásnak megfelelően

Belső kapcsolatrendszer:

Részvevők	Forma	Tartalom	Gyakoriság
EPSZ tagjai	Megbeszélés	A gyermek fejlettségére, és fejlesztésére vonatkozó információk	Folyamatosan
	Formanyomtatvány	Programok egyeztetése	Havonta
Nevelőtestület	Értekezlet, szakmai nap, megbeszélés, előadás	Munkaterv alapján Szakmai információk átadása	Tanévnyitó, tanévzáró, nevelés nélküli nap Szükség szerint

Munkaközösség Minőségügyi koordinátor Gyermekvédelmi megbízott	Megbeszélés, team munka, beszámoló	Munkatervben meghatározott tartalom alapján Mérések	Alkalmanként
--	---------------------------------------	--	--------------

Külső kapcsolatok, szakmai partnereink

Intézmények	Kapcsolattartás módja	Gyakoriság
Körösi Csoma Sándor Általános Iskola	Munkaterv alapján, egymás rendezvényeinek látogatása, a gyermekek iskolába történő beilleszkedésének figyelemmel kísérése, utánkövetése	Aktualitásnak megfelelően
Egészségügyi Szakközép Iskola	Megbeszélések, rendezvények szervezése	Alkalmanként
Idősek Napközi Otthona	Közös rendezvények szervezése	Alkalmanként
NEFAG Művelődési Ház	Munkaterv, és az óvodai program alapján	Évszakonként, sikeres pályázat alapján ennek megfelelően
Humán Szolgáltató Intézet	Előadások	alkalmanként
Sportcentrum	Rendezvényeken való részvétel	Alkalmanként
Napsugár Gyermekház	Foglalkozásokon való részvétel, kiállítások látogatása	Negyedévenként
Verseghy Ferenc Könyvtár	Előadások, bábműsorok, ismeretterjesztés	Alkalmanként

9. Eszközjegyzék

Programunk megvalósításához, az eszköznormával összhangban álló eszközszükségletünk:

Az 1/ 1998./ VII. 21 / OM. rendelet, kiegészülve a 7. számú melléklettel (MŰV.KÖZLÖNY. 26. szám II: kötet 2955. old), amely az eszköz normatívát tartalmazza, biztosítja egyben programunk megvalósításának feltételeit is. Szükségeinket pályázaton nyert összegből, alapítványból, és szülői segítséggel is pótoljuk.

- Csoportszobák:

Fektetők, szivacsok

- Vizes helyiségek:

WC-elválasztó falak

- Egészség és munkavédelmi eszközök:

zárható gyógyszereszekrény

- Mozgásfejlesztő eszközök:

egyensúlyozó eszközök (béka, lépegető henger)

Tini-kondik csoportonként

Trambulin csoportonként

Karikák, színes szalagok, kendők, babzsák
labdák

tornaszőnyegek, tornapadok, ugrószekrény

zsámoly, Greiswald készlet

Floor-ball készlet

kenguru labdák

ejtőernyő, Wesco téglák

láncos lépegető

laphinták

udvari mozgásfejlesztők: hinták, csúzdák, mászóakák

Ének-zenei eszközök:

hangszerek: kasztanyetta, cintányér, csörgődob, furulya

zenei szakkönyvek

CD lejátszó, CD lemezek

Anyanyelvi fejlesztő eszközök:

Ravensburger fejlesztő játékok

Differix

Mix-max

Ábrázolás eszközei:

különböző méretű ecsetek, festékek
zsírkréta, színes ceruzák, filctollak, porpasztell
kartonok, ollók
gyurma, sóliszt gyurmához anyag, gipsz
nyomdák
papírfélék: krepp, origami, nagyívű csomagolópapír

Környező világ megismerésének eszközei:

Emberek világa, tároló kosarak, mikroszkópok,
Állatok világa, Földgömb, DVD természettudományos filmek,
Növények világa
MINIMAT- készlet

Munka jellegű tevékenységekhez:

gyermekméretű gereblyék
kosarak, lapátok, kis méretű partfisok

Játék eszközök:

építőkockák (különböző méretben)
nagy méretű gyöngyök
autók, babák, edények, babakocsi, vasaló deszka, vasaló
gyermek bútorok
társasjátékok, dominók, kártyák
Puzzle játékok
barkácsoláshoz eszközök: kalapács, szerelőláda, szögek, falécek
orvosos, fodrászos játékhöz kellékek
számítógép billentyűzet, egér, fejhallgatók
sapkák, kormánykerék

Mese-vers:

kalapok, mellények, táskák, jelmezek
dramatizáláshoz: fejdíszek, ruhák, jelmezek,
képeskönyvek
bábozáshoz: zsákbábok, ujjbábok, síkbábok

Felhasznált irodalom

1. Az óvodai nevelés országos alapprogramja / a Kormány 137 / 1996 /VIII.28 / rendelete
2. Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex prevenciós Óvodai Program- 1997.
3. Mérei Ferenc -V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan Bp. 1978.
4. Nagy Jenőné: Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés OKKER Bp. 1997.
5. Nagy Jenőné: Óvodatükör "Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel " sorozat 4. száma
6. Kovács György- Bakosi Éva: Játék az óvodában Debrecen 1995.
7. Az Óvodai Nevelés Programja Országos Pedagógiai Intézet, 1989
8. Körmöczi Katilin: Óvodapedagógiai kislexikon Bp. 2005